

vedkommende skal have Indfødsret, i e., at han ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, for hvilken han ikke har erholdt Geresoprejsning. Skulde man nu virkelig kunne forlange, at en Udlænding kunde indtræde uden videre i dette Forhold til Statskassen, eller at en Mand, som var fundet skyldig ved Dom i en i den offentlige Mening vanærende Handling, skulde kunne gøre det? Det er vel endvidere ogsaa rimeligt, naar det i d. forlanges, at vedkommende ikke har nydt urefunderet Fattigunderstøttelse, og naar det i f. hedder, at han skal fremskaffe Attest fra tvende med hans Forhold nøje kendte, troværdige Personer for, at han er en sluttig ædruelig og sparsommelig Mand. Mon der er nogen anden Panthaver, som vilde lade sin Pantegæld staa, hvis hans Pantedeбитor var en Druktenbolt? Seg kan ikke se, at disse Betingelser ere urimelige. Ingen anden Panthaver vil undlade at forsøge paa at faa sit Tilgodehavende, hvis hans Debitor ikke opfylder saadanne Betingelser; han vilde i saa Fald ikke lade sit Pant indestaa i hans Ejendom. Vil vedkommende Datter altsaa absolut gifte sig med en saadan Mand, anvises' der hende kun her den samme Udvej, som over for andre Panthavere, nemlig den at frigøre sit Forhold over for Statskassen.

Med disse Bemærkninger skal jeg slutte mit Foredrag, idet jeg haaber, at Landbrugsministeren vil strække sig saa vidt, at han kan gaa med til Kommissionens Flertals Indstilling, og at det derefter maa lykkes Ministeren at føre Lovforslaget igennem paa alle de Stadier, som Sagen maa gennemgaa. Denne Sag er jo Ministerens første større Opgave, som det vel vilde være af Bigtighed at faa igennem. Uagtet jeg vel har hørt de haarde Udtalelser, som ere fremkomne her, er det dog min Mening, at denne Lov vil blive til Velsignelse og Gavn for den danske Arbejderstand, og at det er den Vej, man skal ind paa for at faa en selvstændig Husmandsstand. Seg kan nemlig ikke give dem Medhold, som have sagt, at man herved kun vilde faa en ufuldstændig Husmandsstand. Det er ikke rigtigt, naar det siges, at disse Husmænd vilde blive afhængige af Arbejdsgiverne. Nej, de ere tværtimod stillede frit i Forholdet over for Arbejdsgiverne, thi de have altid noget i deres Hjem at beskæftige sig med, og de ville altid have noget at leve af i Huset, naar de kunne holde disse to Røer. Selv om der ikke skulde være Arbejde for dem hele Aaret rundt, vil der dog altid være Beskæftigelse for dem at faa i den travleste Tid, ved Joraarsarbejde, Højbjergning, Høsten, Koeoptagning og lignende. Det

vil ikke være vanstelig at paavise, at mange af de Folk, som ellers have noget hjemme at leve af, kunne ved blot at arbejde paa disse Tider af Aaret tjene mere end de Folk, der have fast Tjeneste hele Aaret rundt. Med disse Ord vil jeg anbefale Lovforslaget til videre Behandling, idet jeg varmt ønsker, at man maatte faa noget ud af denne Sag.

J. Sage: At det er et særlig smukt Formaal, Loven har stillet sig, derom kan der vel ikke være nogen Tvivl. Saa langt, som man kan gaa tilbage i Verdenshistorien, har det Spørgsmaal til Tider staaet paa Dagsordenen at skaffe fri og selvstændige Ejere af Jord paa Landet og af gode og sunde Boliger i Byerne. Man kan altsaa ikke sige, at det er et nyt Spørgsmaal, eller at derved skal brydes ny Baner. Men lige saa vist er det ogsaa, at det er et Spørgsmaal, som til alle Tider har voldet de største Vansteligheder, naar det skulde løses paa en rationel Maade. Det første Spørgsmaal, man her maa optage, er Spørgsmaalet, om der overhovedet er nogen Trang til en saadan Lov og en saadan ekstraordinær Indskriden fra Statens Side. Seg ved ikke, om det allerede er blevet fremhævet, da jeg ikke har kunnet være til Stede hele Tiden — men det staar i øvrigt opført i Betænkningen, og man kan ogsaa finde det i statistisk Tabelværk under Fordelingen af Ejendom med Jord og uden Jord —, at der her i Landet findes 31,456 jordløse Huse i Eje og ca. 10,000 i Leje og Fæste, og af Huse med Jord indtil 3 Røer, altsaa med lidt Jord eller med store Havelodder — thi Huse med meget smaa Havelodder regnes i Reglen til jordløse Huse —, findes der ikke mindre end ca. 101,000 i Eje og ca. 20,000 i Leje og Fæste. Det synes mig at være en ret glædelig og beroligende Kendsgerning at begynde sine Overvejelser med. Der findes altsaa i alt ca. 160,000 Lodder med selvstændige Beboere, ikke Indsiddere, og af Indsiddere kun henimod 40,000 — 38 Tusinde og nogle Hundrede samt et Par Hundrede paa Bornholm. Saaledes staar det opgivet, og man kan vel gaa ud fra, at det er rigtigt. Der findes altsaa omtrent $4\frac{1}{4}$ Gang saa mange selvstændige Husmænd som Indsiddere. Det er særdeles glædeligt. Men naar man paa den anden Side sammenligner det Resultat, Loven vil frembringe med en Tilvækst af eet Hus i hver Kommune aarlig i 5 Aar, kan man nok sige, at Udviklingen er gaaet meget rasere og sikrere frem, end dette Lovforslag vil formaa at gøre det. Man kan derfor berolige sig med, at hvis det skulde gaa galt med denne Lov, er der dog al Ud-